

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2023. december 7. *

„Előzetes döntéshozatal – (EU) 2015/1589 rendelet – Létező támogatás és új támogatás – Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt eljárási szabályok megsértésével nyújtott támogatás – Az (EU) 2015/1589 rendelet 17. cikkében előírt elévülési idő lejártá – A nemzeti bíróság támogatás visszatérítésének elrendelésére vonatkozó kötelezettsége”

A C-700/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság, Cseh Köztársaság) a Bírósághoz 2022. november 15-én érkezett, 2022. szeptember 26-i határozatával terjesztett elő

a **RegioJet a.s.**,

a **STUDENT AGENCY k.s.**

és

a **České dráhy, a.s.**,

a **Správa železnic, státní organizace,**

a **Česká republika, Ministerstvo dopravy**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: C. Lycourgos tanácselnök, O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot (előadó), S. Rodin és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: A. Rantos,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

* Az eljárás nyelve: cseh.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a RegioJet a.s. és a STUDENT AGENCY k.s. képviselőjében O. Doležal advokát,
- a České dráhy, a.s. képviselőjében J. Kindl és K. Muzikář advokáti,
- az Európai Bizottság képviselőjében P. Němečková, A. Steiblytė és B. Stromsky, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének és az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet (HL 2015. L 248., 9. o.) 17. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a RegioJet a.s. és a STUDENT AGENCY k.s., valamint a České dráhy, a.s., cseh jog szerinti vasúttársaság, a Správa železnic, státní organizace (nemzeti vasúti hatóság, Cseh Köztársaság), a Cseh Köztársaságban a vasúti pályahálózat-működtető, és a Česká republika, Ministerstvo dopravy (közlekedési minisztérium, Cseh Köztársaság) között a České dráhy által kapott állami támogatás visszatéríttetése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

- 3 A 2015/1589 rendelet 1. cikke b) pontjának iv. alpontja és f) pontja a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában:

[...]

b) »létező támogatás«:

[...]

iv. olyan támogatás, amely létező támogatásnak tekintendő az e rendelet 17. cikke szerint;

[...]

f) »jogellenes támogatás«: olyan új támogatás, amelyet az EUMSZ 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével vezettek be.”

4 A 2015/1589 rendelet 17. cikke a következőket írja elő:

„(1) A[z Európai] Bizottság támogatás-visszatéríttetésre vonatkozó hatásköre tízéves jogvesztő határidőn [helyesen: elévülési idő] belül érvényesíthető.

(2) A jogvesztő határidő [helyesen: elévülési idő] azon a napon kezdődik, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezettnek egyedi támogatás formájában vagy támogatási program részét képező támogatás formájában nyújtják. A Bizottság vagy a Bizottság kérésére eljáró tagállam jogellenes támogatással kapcsolatos intézkedései megszakítják a jogvesztő határidőt [helyesen: elévülési időt]. A jogvesztő határidő [helyesen: elévülési idő] minden megszakítástól számítva újra indul. A jogvesztő határidőt [helyesen: elévülési időt] fel kell függeszteni, amíg a Bizottság határozata az Európai Unió Bírósága előtt függőben lévő eljárás alá tartozik.

(3) Minden támogatást, amellyel kapcsolatban a jogvesztő határidő [helyesen: elévülési idő] lejárt, létező támogatásnak kell tekinteni.”

5 Az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL 1999. L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 15. cikke a 2015/1589 rendelet 17. cikkével azonos rendelkezéseket tartalmazott.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

6 2008. június 26-án a České dráhy, egy, a Cseh Köztársaságban székhellyel rendelkező vasúttársaság szerződést kötött a nemzeti vasúti hatósággal, amely szerződéssel az előbbi a vállalkozásának egy részét az utóbbira ruházta át.

7 A RegioJet és a STUDENT AGENCY, amelyek a České dráhy versenytársai, azt állítják, hogy a České dráhy által ezen ügylet keretében kapott ár az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősül, és hogy az jogellenes, mivel azt nem jelentették be, és azt a Bizottság sem hagyta jóvá.

8 A cseh bíróságok előtti jogvita a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság, Cseh Köztársaság) elé került.

9 E jogvita többek között azt a kérdést veti fel, hogy a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési idő lejártára lehet-e hivatkozni a jogellenes állami támogatás visszatéríttetése iránti kérelem tárgyában eljáró nemzeti bírósággal szemben.

10 E körülmények között a Nejvyšší soud (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az [EUMSZ 108. cikk] (3) bekezdésének utolsó mondatát, hogy a nemzeti bíróság valamely harmadik személy (versenytárs) kérelmére indított eljárásban köteles a kedvezményezettet az e rendelkezés megsértésével nyújtott támogatás visszafizetésére kötelezni, még akkor is, ha (a bíróság határozatának meghozatalakor) a Bizottság a [2015/1589 rendelet] 17. cikkének (1) bekezdése szerinti hatáskörének érvényesítésére vonatkozó elévülési idő lejárt, aminek eredményeképpen a támogatást az említett rendelet 1. cikke b) pontjának iv. alpontja és 17. cikkének (3) bekezdése értelmében létező támogatásnak kell tekinteni?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 11 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a nemzeti bíróságok akkor is elrendelhetik az e rendelkezésben előírt előzetes bejelentési kötelezettség megsértésével nyújtott állami támogatás visszatérítését, ha a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési idő e támogatás tekintetében lejárt, így azt e rendelet 1. cikke b) pontjának iv. alpontja és 17. cikkének (3) bekezdése alapján létező támogatásnak kell tekinteni.
- 12 Előzetesen meg kell állapítani, hogy az előterjesztett kérdés több előfeltevésen alapul, többek között azon, hogy a szóban forgó intézkedés az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősül, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata, különösen a rendelkezésére álló információkra és a Bizottság által az ezen intézkedéssel kapcsolatban hozzá benyújtott panasz elemzése keretében esetlegesen elvégzett értékelésekre tekintettel.
- 13 Az előterjesztett kérdést illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bizottság egymást kiegészítő és egymástól elkülönülő szerepet töltenek be. Míg ugyanis a támogatási intézkedések belső piaccal való összeegyeztethetőségének értékelése az európai uniós bíróságok ellenőrzése mellett eljáró Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik, a nemzeti bíróságok a jogalanyok jogainak megóvását biztosítják az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésében előírt azon kötelezettség megsértése esetében, amely szerint az állami támogatásokat előzetesen be kell jelenteni a Bizottságnak (2006. október 5-i Transalpine Ölleitung in Österreich ítélet, C-368/04, EU:C:2006:644, 37. és 38. pont).
- 14 Így azon jogalanyok számára, akik a bejelentési kötelezettség megsértésére hivatkozhatnak, a nemzeti bíróságoknak kell biztosítaniuk azt, hogy megállapítsanak a nemzeti joguknak megfelelően valamennyi jogkövetkezményt mind a szóban forgó támogatási intézkedések végrehajtásáról szóló jogi aktusok érvényességét, mind az e rendelkezés vagy az esetleges ideiglenes intézkedések megsértésével nyújtott pénzügyi támogatások visszatérítését illetően (2006. október 5-i Transalpine Ölleitung in Österreich ítélet, C-368/04, EU:C:2006:644, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 15 Ami e tekintetben a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt tízéves elévülési idő esetleges lejártának hatását illeti, mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy e rendelet eljárási jellegű szabályokat tartalmaz, amelyek az állami támogatásokkal kapcsolatban a Bizottság előtt folyamatban lévő valamennyi közigazgatási eljárásra alkalmazandók, hogy az szabályozza és megszilárdítja a Bizottság gyakorlatát az állami támogatások ellenőrzése terén, és egyáltalán nem tartalmaz a nemzeti bíróságok hatásköréről és kötelezettségeiről szóló rendelkezést, amelyeket így a Szerződésnek a Bíróság által értelmezett rendelkezései szabályoznak (lásd ebben az értelemben: 2019. január 23-i Fallimento Traghetti del Mediterraneo ítélet, C-387/17, EU:C:2019:51, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2020. április 30-i Nelson Antunes da Cunha ítélet, C-627/18, EU:C:2020:321, 32. pont).
- 16 Ezt követően a Bíróság azt is pontosította, hogy a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése csak a Bizottságnak az állami támogatások visszatérítése terén fennálló jogköreire vonatkozik (lásd analógia útján: 2019. január 23-i Fallimento Traghetti del Mediterraneo ítélet, C-387/17, EU:C:2019:51, 52. és 61. pont; lásd ebben az értelemben: 2020. április 30-i Nelson Antunes da Cunha ítélet, C-627/18, EU:C:2020:321, 30. pont).

- 17 Így a Bíróság kimondta, hogy az elévülési idő lejártá nem járhat azzal a hatással, hogy a jogellenes állami támogatásokat visszamenőleges hatállyal szabályszerűvé teszi pusztán amiatt, hogy azok létező támogatásokká válnak, és ennél fogva minden jogalaptól megfosztja a jogellenes támogatás nyújtásával érintett magánszemélyek és versenytársak által az érintett tagállammal szemben indított kártérítési keresetet. Minden más értelmezés szűkítené a tagállamokra háruló, a támogatási intézkedések bejelentésére vonatkozó kötelezettség terjedelmét, és ezzel megfosztaná az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését a hatékony érvényesüléstől (lásd ebben az értelemben: 2019. január 23-i Fallimento Traghetti del Mediterraneo ítélet, C-387/17, EU:C:2019:51, 62. és 63. pont).
- 18 Egyébiránt a Bíróság azt is pontosította, hogy ezen elévülési idő sem közvetlenül, sem közvetve, sem analógia útján nem alkalmazható az illetékes nemzeti hatóságoknak a jogellenes támogatás visszatérítésére irányuló eljárására (lásd ebben az értelemben: 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 109. pont).
- 19 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az e területre vonatkozó uniós szabályozás hiányában a jogellenes támogatást az alkalmazandó nemzeti jogban előírt végrehajtási szabályoknak megfelelően kell visszatéríteni (lásd ebben az értelemben: 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 108. pont). Ennek keretében az esetlegesen alkalmazandó elévülési szabályok tehát a nemzeti jog elévülési szabályai, a tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvére is figyelemmel (lásd ebben az értelemben: 2019. január 23-i Fallimento Traghetti del Mediterraneo ítélet, C-387/17, EU:C:2019:51, 73. pont).
- 20 Ami a kedvezményezett vállalkozás, a České dráhy érveit illeti, amely arra hivatkozik, hogy az EUMSZ 108. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó létező támogatás esetében a nemzeti bíróságok nem rendelkeznek hatáskörrel a támogatás visszatérítésének elrendelésére, meg kell jegyezni, hogy az alapügy olyan különös esetre vonatkozik, amelyben a szóban forgó támogatás nyújtása során megsértették az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését. Amint a jelen ítélet 17. pontjában szerepel, a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési idő lejártá nem eredményezi azt, hogy a jogellenes állami támogatásokat visszamenőleges hatállyal szabályszerűvé teszi pusztán amiatt, hogy azok létező támogatásokká válnak.
- 21 A fentiekre tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságok akkor is elrendelhetik az e rendelkezésben előírt előzetes bejelentési kötelezettség megsértésével nyújtott állami támogatás visszatérítését, ha a 2015/1589 rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési idő e támogatás tekintetében lejárt, így azt e rendelet 1. cikke b) pontjának iv. alpontja és 17. cikkének (3) bekezdése alapján létező támogatásnak kell tekinteni.

A költségekről

- 22 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

a nemzeti bíróságok akkor is elrendelhetik az e rendelkezésben előírt előzetes bejelentési kötelezettség megsértésével nyújtott állami támogatás visszatérítését, ha az EUMSZ 108. cikk alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet 17. cikkének (1) bekezdésében előírt elévülési idő e támogatás tekintetében lejárt, így azt e rendelet 1. cikke b) pontjának iv. alpontja és 17. cikkének (3) bekezdése alapján létező támogatásnak kell tekinteni.

Aláírások